

ВИРОБНИЦТВО МОЛОКА А2 - ПЕРСПЕКТИВНИЙ ЧИННИК РОЗВИТКУ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА

Самілик М.М., канд. техн. наук, доцент

e-mail: maryna.samilyk@snau.edu.ua

Сумський національний аграрний університет, Україна

В структурі валової продукції сільського господарства важливу роль відіграє молочне скотарство, оскільки воно забезпечує постійне надходження коштів суб'єктам господарювання впродовж року. Крім того, молочна продукція є невід'ємною складовою повноцінного харчування. Серед першочергових завдань державної політики щодо розвитку молочної галузі України має бути створення Фонду підтримки тваринництва. Тому актуальною є підтримка наукових досліджень, спрямованих на виведення та удосконалення конкурентоспроможних вітчизняних порід великої рогатої худоби.

Останнім часом спостерігається стала тенденція до скорочення поголів'я корів не лише у господарствах населення, а й сільськогосподарських підприємствах. Це призводить до зменшення обсягів виробництва молочної сировини та її надходження на переробку, збільшення кількості фальсифікату молочної продукції, як результат відбувається зменшення споживання населенням натурального молока та молочних продуктів.

Статистика свідчить, що у 2020 році на 8,2% зменшилася кількість молока, яке надійшло на переробку, в порівнянні з 2019. При цьому, кількість молока від населення зменшилася на 15%. Це говорить про щорічне зниження кількості молочної сировини. Вся переробна галузь практично залежить від власно виробленого молока та молока крупних фермерських підприємств. Така ситуація пояснюється тим, що закупівельна ціна на молоко у населення (5422,8 грн за т) майже вдвічі нижча за ціну у підприємств (8378,0 грн за т) [1].

При цьому вимоги до доїльного обладнання та гігієни у господарствах, які виробляють молоко однакові не залежно від того, утримується одна або більше сільськогосподарських тварин. Наразі гостро стоїть, також, питання впровадження інновацій в молочному скотарстві, оскільки це сприятиме підвищенню вартості сировини. Процес має відбуватися одночасно як у великих підприємствах так і в дрібних виробників шляхом створення молочних фермерських господарств.

Інновації у галузі можуть бути пов'язані з:

- розвитком лінійки органічних продуктів;
- виробництвом функціональних продуктів;
- виробництвом молочних продуктів А2 та продуктів для В2В та HoReCa.

Нами напрацьована концепція удосконалення бурої худоби регіону на принципах відкритості популяції з метою збереження вітчизняної популяції. Бура худоба має особливу цінність, оскільки в її генофонді представлені

генетичні комплекси, властиві місцевим породам, які є джерелом поповнення генетичної мінливості, необхідної для селекційних цілей [2]. У країнах з розвиненим тваринництвом є розуміння щодо доцільності збереження популяцій місцевих нечисленних порід тварин, які є своєрідним “золотим фондом” для генної інженерії. Проєкт Сумського національного аграрного університету зі збереження Лебединської породи великої рогатої худоби став базисом для продовження досліджень, що вилилися в появу молока А2, оскільки розведення таких корів дає можливість отримувати безпечне та легкозасвоюване молоко А2.

А2 молоко – це натуральне коров’яче молоко, яке не відрізняється від звичайного за всіма показниками якості, окрім відсутності β -казеїну А1, і має ряд переваг за декількома ознаками [2].

В результаті протеолітичного розщеплення β -казеїну типу А1 утворюється опіоїдний β -казоморфін (ВСМ-7), який може викликати шлунково-кишкові порушення. Фракція β -казеїну А2 не тільки має поліпшену засвоюваність і гіпоалергенні властивості, але також може мати потенціал в якості функціонального харчового матеріалу [3]. Переваги молока А2 проявляються не лише в питаннях травлення. Йдеться також про позитивний вплив при серцево-судинних порушеннях, захворюваннях на діабет, психологічних дизадаптаціях [4]. Для виробників молока значення має економічна доцільність його переробки, оскільки світова ціна на молоко А2 в двічі вища за ринкову ціну на молоко А1.

Науковцями СНАУ розроблено науково-технічну документацію: «Молоко А2 незбиране. Технічні умови» ТУ У 01.4-04718013-001:2020, «Молоко коров’яче А2 питне. Технічні умови» ТУ У 10.5- 04718013-003:2020, «Йогурти А2. Технічні умови» ТУ У 10.5-04718013-004:2020, «Сири м’які А2. Технічні умови» ТУ У 10.5-04718013-005:2020, завдяки якій виробництво молока А2 та молочної продукції А2 стало можливим в Україні.

Перспективами подальшого розвитку молочного скотарства є наповнення внутрішнього ринку якісною, безпечною та доступною молочною продукцією, а також підвищення її конкурентоспроможності на зовнішньому ринку. Цього можна досягти за рахунок виваженої державної фінансової підтримки, поступової модернізації потужностей у промисловому молочному скотарстві, створення сімейних молочних ферм, а також розвитку фермерських молочних господарств та молочарських кооперативів.

Список використаних джерел:

1. Баланси та споживання основних продуктів харчування населенням України: статистичний збірник. – Київ. 2021. - [Електронний ресурс]. - URL:<http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Огляд заходів. «Всеукраїнський молочний форум (UDF) – 2020». [file:///C:/Users/Администратор/Downloads/Oglyad_zachodiv_Molochnyj_forum_2020%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/Администратор/Downloads/Oglyad_zachodiv_Molochnyj_forum_2020%20(2).pdf).
3. Ладика В.І. Молоко А2 як альтернатива козиному у виробництві йогуртів. Науковий вісник ЛНУВМБ імені С.З. Гжицького. Серія: *Харчові технології*, 2020, т 22, № 94. С. 18-22.

4. Kamiński, S., Cieslińska, A., Kostyra, E. Polymorphism of bovine beta-casein and its potential effect on human health. J Appl Genet 48:1.89-98. - 2007.

УДК 338.43(477)

РЕАЛІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ УКРАЇНСЬКОГО АГРАРНОГО СЕКТОРА

Слюсаренко А.В., канд. екон. наук, доцент
e-mail: a.sluyarenko@gmail.com

Миколаївський національний аграрний університет, Україна

Українська дійсність останніми роками має виразні характеристики тяжіння до аграрного виробництва. Сільське господарство займає чільне місце в структурі економіки, виходячи з обсягів його результуючих в загальному обсязі валового внутрішнього продукту, зайнятого населення, експорту та ін. Аграрний сектор визначається як один з основних та бюджетоутворюючих адже сальдо експортно-імпортової діяльності має позитивне значення за роками. Проте, висновок стосовно доцільності зміщення акцентів на користь аграрного виробництва в системі національної економіки є неоднозначним адже згідно з сучасними науковими концепціями країна з суттєвим рівнем аграризації має ознаки низького рівня економічного розвитку, що підтверджується постулатами секторальної структури економіки та її нормативами. Натомість варто зважати на якісні параметри розвитку в розрізі сектору, які мають відображати високу динаміку ефективності з огляду на збереженні обсягів використовуваних ресурсів.

Вітчизняне сьогодення підтверджує все більшу схильність до аграрного напряму розвитку. Сільськогосподарський вектор є одним з пріоритетних в системі розвитку національної економіки адже частка результатів аграрного виробництва в структурі валового внутрішнього продукту останніми роками зростає. В умовах розвитку переважання аграрного сектору в національній економіці варто зважувати на показники ефективності та якісні параметри даного розвитку.

Першочергово доцільно зауважити на тому, що Україна є лідером за рівнем розораності в світі. В той же час, маємо зважити на стан залучення людських ресурсів в процес аграрного виробництва. Перш за все, до уваги приймаються саме визначенні дві ознаки адже вони є ключовими ресурсами, які використовуються в процесі формування сільськогосподарського продукту. Класичні наукові бачення зводяться до того, що маємо такі види економічного розвитку як екстенсивний та інтенсивний, і більш бажаним для будь якої держави є саме інтенсивний адже він вбачає отримання вагоміших результатів при зменшенні використовуваної ресурсної бази [1, с. 48]. Тож варто звернути увагу на динаміку результуючих аграрного сектору і яким чином вони корелюють із коливаннями в обсягах використовуваних ґрунтів та людських ресурсів. В кінцевому випадку даний аналіз надає можливість визначити якість